

Osmišljavanje obrasca glazbene radijske emisije i produkcija jedne njezine epizode

Kučar, Matija

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:322360>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-15**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 560/MM/2017

**Osmišljavanje obrasca glazbene radijske emisije i
produkcija jedne njezine epizode**

Matija Kučar, 0858/601

Varaždin, listopad 2017. godine

**Sveučilište
Sjever**

Odjel za Multimediju, oblikovanje i primjenu

Završni rad br. 560/MM/2017

**Osmišljavanje obrasca glazbene radijske emisije i
produkcija jedne njezine epizode**

Student

Matija Kučar 0858/601

Mentor

dr. sc. Robert Logožar, dipl. ing.

Varaždin, listopad 2017. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za multimediju, oblikovanje i primjenu		
PRISTUPNIK	Kučar Matija	MATIČNI BROJ	0858/601
DATUM	15.09.2017.	KOLEGIJ	Zapis i obrada zvuka 1
NASLOV RADA	Osmišljavanje obrasca glazbene radijske emisije i produkcija jedne njezine epizode		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Devising the Scheme of a Music Radio Show and Production of One of Its Episodes		
MENTOR	dr.sc. Robert Logožar	ZVANJE	viši predavač

ČLANOVI POVJERENSTVA	1.	mr. sc. Dragan Matković, viši predavač – predsjednik
	2.	v. pred. Mario Periša, dipl. ing. – član
	3.	dr. sc. Robert Logožar, viši predavač – mentor
	4.	doc. dr. sc. Darijo Čerepinko – zamjenski član
	5.	

Zadatak završnog rada

BROJ	560/MM/2017
------	-------------

OPIS

Potrebno je realizirati radio program s glazbenom tematikom u trajanju od 30 do 60 minuta, s faktografijom o glazbenim izvođačima i njihovim glazbenim djelima, uz reprodukcije njihovih tipičnih pjesama. Najprije treba osmisliti shemu radijske emisije periodičnog tipa prema navedenim odrednicama te potom i realizirati najmanje jednu njezinu epizodu.

U radu je potrebno:

1. Osvrnuti se na različite tipove radijskih emisija, od vijesti, radijskih prikaza, kontaktnih emisija i ostalih formi. Navesti njihove specifičnosti i usporediti ih. Diskutirati ukratko problematiku plaćanja autorskih prava na korištenje tuđeg glazbenog i drugog audio materijala za radio postaje nacionalnog i lokalnog karaktera.
2. Osmisliti i urediti okvir i shemu prethodno snimljenog glazbenog radijskog programa, tj. precizirati njenu tematiku, naslov, stil prezentacije i sl. Napisati njezin generalni sinopsis, statne i promjenjive rubrike, definirati način produkcije te predložiti modele emitiranja. Osmisliti i realizirati uvodnu špicu emisije (engl. "jingle"), koja mora imati najavni govorni i glazbeni dio. Jednako tako definirati način odjave. Razmotriti i prema nahođenju uvesti ponavljanje glazbene špice ili motiva prije i iza posebnih rubrika.
3. Navesti tehnički pristup produkciji radio emisije: snimanje, uređivanje, montiranje, emitiranje. Navesti korištene audio uređaje, računalnu platformu i korištenu programsku podršku (domaćinski audio program) te njihove specifikacije.
4. Potrebno je odraditi cijeli urednički i glavnu tehničkog dijela posla (snimanje, uređivanje, montiranje audio materijala), te ili sam odraditi voditeljski, tj. govornički dio, ili odabrati drugog govornika. Opisati taj dio posla navođenjem tehničkih i izvedbenih detalja.
5. Realizirati radio program u skladu s gornjim točkama te ga snimiti. Kritički se osvrnuti na ostvareni uradak, navesti njegove dobre strane te razmotriti moguća poboljšanja. Navesti moguće načine plasiranja programa radio postajama, odnosno je li program bio emitiran ili će možda biti emitiran u budućnosti.
6. Uz pisani rad valja priložiti kompaktni disk s audio zapisom sastavnog audio materijala i radio emisije cjelini u: i) u WA te ii) MP3 formatu više kvalitete (minimalno 192kbit/s, 44.1KHz, stereo).

ZADATAK URUČEN 25.09.2017

Logožar

Predgovor

Zahvaljujem svom mentoru, dr. sc. Robertu Logožaru, koji je pratio cijeli proces nastajanja završnog rada te me svojim entuzijazmom i savjetima usmjeravao njegovoj uspješnoj realizaciji. Također, zahvaljujem Ivanu Dečaku, frontmenu grupe Vatra, koji je s oduševljenjem prihvatio poziv za intervju te njime pridonio živosti i autentičnosti snimljene emisije. Želim spomenuti i nesebičnu pomoć zaposlenika Radio Megatona koji su mi omogućili snimanje u njihovom studiju, a ujedno i veliko hvala Tomislavu Pečeku, glavnom tehničaru radija, koji je pratio snimanje od njegovog početka do završne obrade. Na koncu, zahvaljujem i svojoj zaručnici na svakodnevnoj podršci.

Sažetak

Ovaj rad opisuje realizaciju glazbene radijske emisije pod nazivom *Hrvatski rock u 21. stoljeću*, tj. osmišljavanje njezine cjelokupne forme, a potom i snimanje, uređivanje te montiranje jedne njezine epizode. U radu je dan pregled radijskih žanrova i pobliže su opisani žanrovi intervjua i glazbena emisija koji su predmet ovog rada. Rad sadrži i ukratko sažet i komentiran *Zakon o autorskim i srodnim pravima* jer je korišten tuđi glazbeni materijal, a na primjeru odabira glazbene podloge za uvodnu špicu emisije, prokomentirana je problematika plaćanja autorskih prava na korištenje tuđeg glazbenog i audiomaterijala. Zakon dopušta reproduciranje autorskog djela na bilo koju podlogu ako to osoba čini za privatno korištenje, a ovaj rad nije namijenjen široj javnosti, ni nema komercijalnu svrhu. Zamišljen je serijal radijskih emisija glazbeno-zabavnog i informativnog karaktera, koja se bavi predstavljanjem glazbe i glazbenika sa suvremene hrvatske rock scene, uz osvrt na zanimljivosti iz života glazbenika te na pregled aktualnih glazbenih događanja. Osmišljena je shema emisije te njezin uvodni i objavljeni dingl. Prema razrađenom sinopsisu realizirana je prva epizoda emisije, u kojoj je predstavljen domaći rock sastav Vatra. Epizoda je strukturirana u pet priloga koji su povezani glazbenim brojevima. Na samom kraju epizode telefonski je intervjuiran Ivan Dečak, vođa sastava Vatra, čime je pojačana njezina aktualnost i autentičnost. Snimanje i uređivanje tonskih zapisa obavljeno je u studiju Radio Megatona, korištenjem domaćinskog programa Adobe Audition CC 2017. Osim autorskog te većine tehničkog dijela, autor ovog rada samostalno je odradio i voditeljski (govornički) dio posla. Na kraju rada dan je kritički osvrt na ostvareni uradak te su navedene mogućnosti njegovog poboljšanja.

Ključne riječi: glazbena radioemisija, radijski žanrovi, autorska prava, snimanje govora, snimanje telefonskog intervjua, uređivanje i montiranje audiomaterijala.

Popis korištenih kratica

CD	- kompaktni disk (od engl. <i>Compact Disc</i>)
DVD	- optički disk (od engl. <i>Digital Versatile Disc</i>)
HDS	- Hrvatsko društvo skladatelja
ZAMP	- Zaštita autorskih muzičkih prava
EU	- Europska unija (od engl. <i>European Union</i>)
EUIPO	- ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (od engl. <i>European Union Intellectual Property office</i>)
EUROPOL	- Europski policijski ured (od engl. <i>European police office</i>)
čl.	- članak
WAV	- od engl. <i>Waveform Audio File Format</i>
HR1	- Hrvatski radio 1

Sadržaj

1.	Uvod	1
2.	Radijski program i žanrovi	3
2.1.	Klasifikacija radijskih programa	3
2.2.	Monološki žanrovi	4
2.2.1.	Vijest i izvještaj	4
2.3.	Dijaloški žanrovi	5
2.3.1.	Intervju ili razgovor	5
2.3.2.	Panel rasprava i polemika	6
2.4.	Višeslojni žanrovi	7
2.4.1.	Reportaža, radijski paket i radio drama	7
2.5.	Glazbena emisija	7
3.	Autorska prava	9
3.1.	Autorska prava u Hrvatskoj	9
3.2.	Iz Zakona o autorskim i srodnim pravima	9
3.2.1.	Prava organizacija za radiodifuziju (radio, televizija)	11
3.3.	Izbor glazbe za špicu s aspekta autorskih prava	11
4.	Glazbena radijska emisija Hrvatski rock u 21. stoljeću	12
4.1.	Prva epizoda radio emisije Hrvatski rock u 21. stoljeću	12
5.	Tehnički pristup produkciji radio emisije	16
5.1.	Priprema za snimanje	16
5.2.	Snimanje govora u Radio Megatonu	16
5.3.	Oprema	17
5.3.1.	Mikrofoni Rode NT3 i NT1-A	18
5.3.2.	Slušalice AKG K240 MKII	20
5.3.3.	Pretpojačalo SPL Channel One	21
5.3.4.	Audiomješalo Yamaha MG166CX-USB	21
5.4.	Uređivanje, montiranje i emitiranje prve epizode emisije	23
6.	Zaključak	26
7.	Literatura	28
	Popis slika	29
	Prilozi	30

1. Uvod

U današnjem užurbanom i nerijetko hektičnom vremenu, radioprogram lako dolazi do slušatelja *usput*: kod kuće pri odmoru ili obavljanju kućanskih poslova, u automobilima i drugim prijevoznim sredstvima, u dućanima, na radnom mjestu te na mnogim drugim mjestima.

Povijest radioprograma kreće s početkom 20. stoljeća. 1906. godine Reginald Aubrey Fessenden pokazao je svijetu da radijski signali mogu prenositi mnogo više od Morseovih znakova, poslavši u radijski eter instrumentalnu verziju pjesme *Sveta noć* uz koju je čitao kratke biblijske poruke. Njegovo emitiranje predstavilo je prvi eterski glazbeni i govorni sadržaj na svijetu. Podaci iz 1932. godine svjedoče da je tada tek svaki sedmi stanovnik Amerike imao radijski prijemnik.[1] U to, *zlatno doba* radija, okupljanje oko radioprijemnika bila je omiljena kućna zabava koja je u večernjim satima povezivala cijelu obitelj pa čak i susjede. Danas je radio živ medij upravo zbog svoje relativne jednostavnosti u odnosu na druge elektroničke medije koja rezultira mogućnošću brze pripreme programa raznovrsnog tipa i tematike. Stručnjaci smatraju da će radio kao medij ostati jednako slušan kao i dosada. [15]

Ideja za ovaj rad proizašla je iz moje ljubavi prema radiju i svakodnevne prisutnosti tog nenametljivog elektroničkog medija u mom životu. Nadalje, volim glazbu, posebice rock i zbog toga sam odlučio osmisлити shemu glazbene emisije koja bi se bavila predstavljanjem novijeg hrvatskog rocka. Otuda se nametnula ideja da se ta emisija nazove *Hrvatski rock u 21. stoljeću* i da ona u svakoj epizodi predstavi jedan domaći rock sastav koji je bio zapažen na našoj glazbenoj sceni u zadnjih dvadesetak godina. Za prvu epizodu emisije odabran je danas vrlo popularan rock sastav Vatra, koji je pravi predstavnik novih generacija ljubitelja rock glazbe i srodnih žanrova.

U uvodnom dijelu rada, u 2. poglavlju, bit će predstavljeni i uspoređeni žanrovi radijskih emisija uz poseban naglasak na glazbeno-zabavni i informativni radijski žanr te formu intervjua, koje se koriste u ovom radu. U 3. poglavlju sažeto su prikazane odredbe *Zakona o autorskim i srodnim pravima*, jer je poštivanje tuđih autorskih prava nužno kad se, kao u ovom radu, koriste tuđi sadržaji, odnosno konkretno kod nas, glazbeni materijal. Na primjeru odabira glazbene podloge za uvodnu špicu emisije, ilustrirani su legalni načini za korištenje tuđeg glazbenog ili audiomaterijala. Izvješćima iz tekuće godine prikazano je stajalište Hrvata o intelektualnoj imovini.

Sljedeće, 4. poglavlje, detaljno će razraditi shemu osmišljene glazbene radijske emisije, moguće modele njezinog emitiranja i reklamiranja.

U 5. poglavlju bit će opisan tehnički aspekt produkcije glazbene emisije, od izbora mikrofona i pretpojačala do ostalih uređaja i programske podrške. Na primjerima će biti objašnjeni načini

obrađivanja snimljenog materijala pomoću audioobradnika signala kao što su ekvalizatori, kompresori i limiteri.

U zaključnom, 6. poglavlju, dat je sažeti kritički pregled ostvarenog rada te su navedene njegove dobre i loše strane s ciljem njegovog daljnjeg poboljšanja.

Na koncu, rad sadrži i prilog sa sinopsisom prve realizirane epizode emisije *Hrvatski rock u 21. stoljeću*, u kojoj se, kao što je već rečeno, predstavlja hrvatska rock grupa Vatra.

2. Radijski program i žanrovi

Popis svih emisija i drugih sadržaja koji se emitira na nekom radiju nazivamo *radijski program*. To je niz govornih i glazbenih emisija ili priloga u unaprijed određenom ukupnom trajanju i pojedinačnom redoslijedu. [2] Priprema se unaprijed i upisuje se u tzv. *programske plahtice* (od engl. *program sheets*). Podjele radijskog programa ovise o konkretnom kriteriju, potrebi ili prilici.

Česta je podjela na sljedeće vrste programa:

- informativni
- zabavni
- dokumentarni
- sportski
- obrazovni
- religijski
- kulturni
- znanstveni

2.1. Klasifikacija radijskih programa

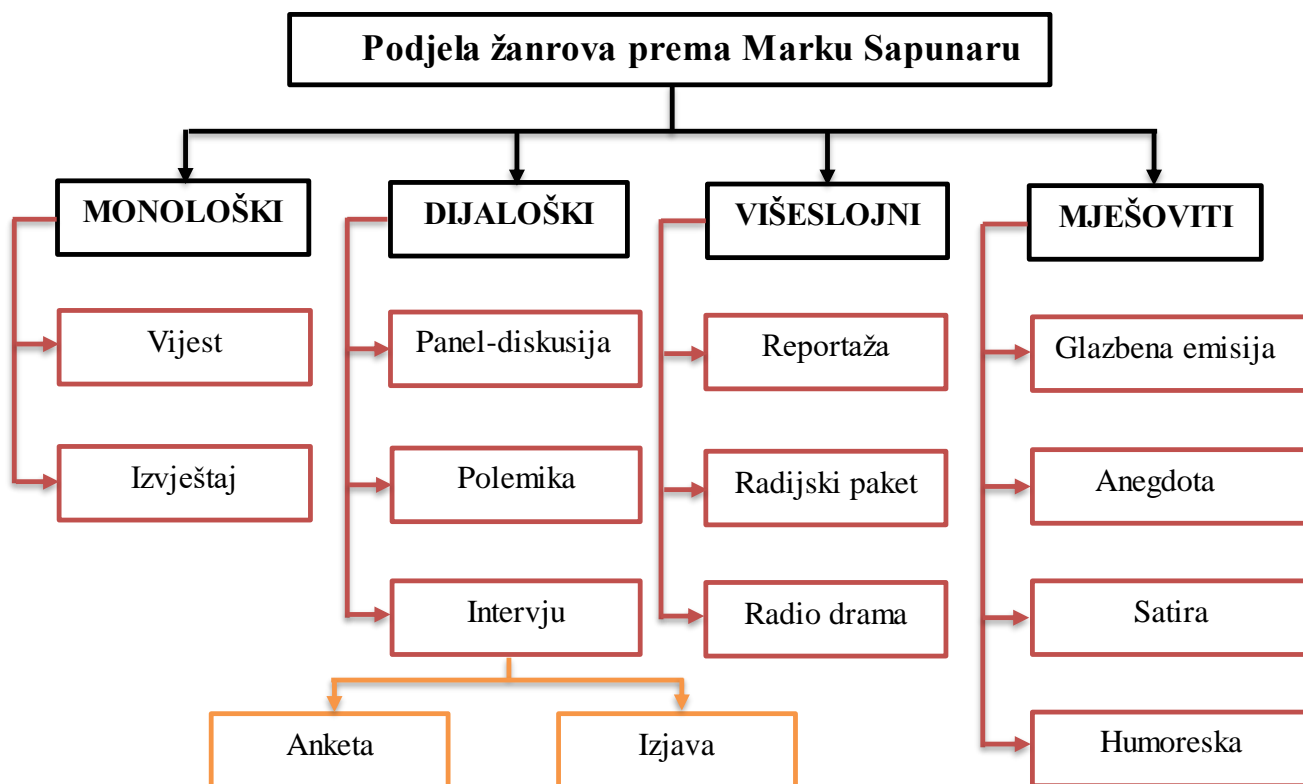
Radijsko novinarstvo razlikuje se od novinarstva tiska i novinarstva na televiziji načinom prijenosa informacije te tehnološkim uvjetima pripreme i oblikovanja informacije za predaju korisnicima (slušateljima).

Neki žanrovi preuzeti su iz već postojećih novinarskih te prilagođeni osobnostima i izražajnim mogućnostima radija. Iz same prirode radija, kao medija čija je glavna specifičnost zvuk, proizlaze određene specifičnosti žanrova kao što su tonska vijest, direktan izvještaj, radio paket i radio reportaža.

Prema [2], radijske žanrove dijelimo na:

1. Govorne monologe: vijest i izvještaj
2. Dijaloške žanrove: intervju, razgovor, panel rasprava i polemika
3. Višeslojne radijske žanrove: reportaža, radijski paket i drama
4. Mješovite žanrove: anegdote, satire, humoreske, segmentirane glazbene emisije itd. (Slika 2.1)

U početku razvoja radijem su dominirali monološki žanrovi, poput vijesti, izvještaja, komentara i osvrta. S vremenom je prevladala dijaloška forma poput intervjuja, razgovora, panel diskusije, polemike, reportaže, radio paketa i radio drame. [2]

Slika 2.1 Shematski prikaz podjele žanrova prema Marku Sapunaru

2.2. Monološki žanrovi

2.2.1. Vijest i izvještaj

Vijest na radiju svojim naslovom mora privući pažnju slušatelja i priopćiti *samu srž* određene informacije koja se emitira, a potom slijede činjenice koje objašnjavaju kontekst cijele vijesti. Priopćuju se na najkraći mogući način, no ne na štetu jasnoće i cjelovitosti. Vijesti se slažu po principu obrnute piramide; počinje se najvažnijim te nastavlja s manje važnima. Svaka vijest mora odgovoriti na šest temeljnih pitanja; što, tko, kada, gdje, zašto i kako se nešto dogodilo. Još neki od elemenata koji moraju biti zadovoljeni u svakoj vijesti su: istinitost, novost i zanimljivost. [3]

Izveštaj se često koristi za događaje koji traju (engl. *follow up*), a kako bi izvještavanje bilo što kvalitetnije, novinar mora biti prisutan na samom događaju od njegova početka pa do kraja. Obavezno mora sadržavati jednu ili više tonskih vijesti, a potrebno je naglasiti čiji će se glas upravo čuti. Za razliku od vijesti, izvještaj mora biti najavljen, odnosno, mora se objasniti o čemu će biti riječ i tko je autor izvještaja. Kao i vijest, slaže se po principu obrnute piramide počevši najvažnijim činjenicama i nastavljaajući s manje važnima.[3] Budući da ovi žanrovi nisu povezani uz naš rad, nije detaljno pisano o njima.

2.3. Dijaloški žanrovi

2.3.1. Intervju ili razgovor

Intervju je razgovor između autora, koji postavlja pitanja, i sugovornika, koji odgovara na njih. Intervjuirana osoba je najčešće neka poznata ličnost. Cilj je priopćiti neku novost ili već poznatu temu sagledati s novog ili više različitih stajališta. Mogu biti različitog sadržaja; od političkih, sportskih, glazbenih i različite namjene; polemički, zabavni, poučni, informativni. Intervju može biti realiziran uživo ili telefonski, a s obzirom na mjesto intervjuiranja može biti snimljen u studiju ili na terenu. Može biti emitiran uživo ili naknadno nakon editiranja. Intervju, emitiran uživo, od novinara zahtjeva sposobnost improvizacije i snalaženja u slučajevima kad sugovornik daje neočekivane odgovore, u kojem slučaju intervju može krenuti u neočekivanom smjeru.

Intervju može biti unaprijed dogovoren ili slučajan. Autor započinje te najčešće i završava intervju, no moguća su i odstupanja gdje intervjuirana osoba daje posljednju riječ slušateljima. Intervju može biti pripremljen, polupripremljen ili nepripremljen.

Anketa je vrsta intervjuja, koja se često koristi u programima radiostanica kao dopuna nekog tematskog priloga. Najčešće sadrži skup izjava s nasumice odabranim građanima na ulici, trgu, stadionu i sl. Ankete se koriste prilikom nekog važnijeg događaja ili kada se želi pribaviti mišljenje o nekom važnom društvenom, političkom, vjerskom, sportskom pitanju npr. *Treba li država spašavati Agrokor?*, *Hoće li Vatreni izboriti nastup na SP?* *Jeste li za uvođenje poreza za nekretnine?* i sl. Montažom se anketa dotjeruje izbacivanjem pauza i grešaka, skraćivanjem pitanja i odgovora, ostavljajući samo ono što će uredniku, voditelju, autoru, poslužiti kao dopuna u emisiji tokom intervjuja ili nekog radijskog priloga. Traju kratko (do 60 sekundi ili kraće). Novinar koji postavlja pitanja u anketi je u potpunosti dominantan te će anketa na kraju izgledati kako ju je on zamislio. Zbog toga se anketa može koristiti i u manipulativne svrhe (propagandne svrhe).

Izjava je vrsta intervjuja vrlo jednostavne strukture koja zahtjeva samo poštivanje osnovnih novinarskih elemenata, a to su kratkoća, jasnoća i preciznost. U njoj nema nikakvog novinarskog, odnosno autorskog teksta. Izjava bi se također mogla definirati kao intervju s jednim pitanjem, kao najkraći dijaloški novinarski žanr. Za razliku od intervjuja, gdje je autorstvo novinara veoma važno, u izjavi je ono na margini te se u montaži novinarsko pitanje izbacuje. [3] Novinarima izjave najčešće daju javne osobe povodom neke važne i aktualne teme kada je potrebna efektivna medijska akcija. Na radiju je izjava uvijek tonska, odnosno slušatelji mogu čuti izvorni glas one osobe koja je dala izjavu novinaru.

Radio emitira izjave svojih reportera s terena, a ponekad preuzima i izjave s audioservisa novinarskih agencija. Radijska emisija koja obiluje izjavama svakako ostavlja utisak dinamičnosti i radiofoničnosti na slušatelja. Novinar treba biti pažljiv prilikom uzimanja izjava, mora biti dobro pripremljen kada izlazi na neki događaj, u suprotnom, nema sumnje da će sugovornik manipulirati nepripremljenim novinarom, čime se narušava ne samo ugled i kredibilitet novinara, već i cijele redakcije.

U ovom radu intervju je bio polupripremljen. Sugovornik, Ivan Dečak je unaprijed bio obaviješten o kojoj će se temi govoriti, ali nije želio znati točna pitanja koja će mu se postaviti. Kako se autor intervjuja mora unaprijed dobro pripremiti upoznavanjem osobnosti sugovornika i teme o kojoj će biti riječ, u ovom radu pripremljena su pitanja kako bi intervju bio što kvalitetniji i zanimljiviji te kako ne bi bilo oklijevanja na početku govorenja, ponavljanja, samoispravljanja te gramatičkih i govornih grešaka.

2.3.2. Panel-diskusija i polemika

Panel-diskusija ili radijski okrugli stol je razgovor u kojem istovremeno sudjeluje više sugovornika koji raspravljaju o nekoj konkretnoj aktualnoj temi. Novinar ima ulogu voditelja i moderatora rasprave, koji se trudi održati je u pravom smjeru, da prati temu i kulturu dijaloga. Ukoliko se panel-diskusija emitira uživo iz studija, često se omogućuje slušateljima da postavljaju pitanja, ponekad ne direktno u program, već ih priopćavaju novinaru koji ih kasnije selektira i postavlja sugovornicima u ime slušatelja.

Polemika je slična panel-diskusiji, s tim što se u tom žanru sugovornici verbalno sukobljavaju puno oštrije nego što je to slučaj u panel-diskusiji. Odabir sugovornika mora biti pažljiv, a osnovni kriterij prilikom izbora je da se radi o ljudima koji imaju različito mišljenje o određenoj aktualnoj i često provokativnoj temi. Činjenica je da žanrovi poput polemike mogu značajno dići slušanost neke radiostanice, ali isto tako može prijeći u senzacionalizam i tabloidno novinarstvo. Osnovni cilj ovog žanra je razvijanje kritičkog odnosa prema društvenoj stvarnosti.[3] Budući da ovi žanrovi nisu povezani uz naš rad, nije detaljno pisano o njima.

2.4. Višeslojni žanrovi

2.4.1. Reportaža, radijski paket i radiodrama

Reportaža se razlikuje od ostalih novinarskih žanrova po stilu koji nije strogo novinarski. Osnova za reportažu mora biti novost, aktualnost, važnost i zanimljivost. Novinar ima pravo u reportaži izraziti svoju inovativnost, kreativnost, stvaralački te autorski pristup. U izradi reportaže najprije se počinje odabirom teme, nakon toga slijedi proces pripreme, odnosno prikupljanja materijala, odlazak na teren, razgovor s osobama relevantnim za određenu temu, snimanje ambijentalnih tonova, odabir glazbe. [3]

Radijski paket je vijest o nekom događaju, pojavi, ličnosti, ali se u njemu isprepliću i drugi žanrovi, poput izvještaja, intervjua, ankete i ponekad kraće reportaže. Po svojoj strukturi, radijski je paket najbliži članku u novinama. Zadatak radijskog paketa je ukazati na problem koji je interesantan široj javnosti te zainteresirati za moguće posljedice koje proizlaze iz navedenih činjenica i analiza. [3]

Radiodrama je poseban oblik radijskog žanra koji se ne može svrstati u novinarski, ali ni u čisti umjetnički žanr. Ona je oblik tonskog zapisa nekog književnog teksta koji se emitira putem radija. Umjetnost kreiranja radio drame leži u načinu korištenja zvuka, glazbe i tišine, s ciljem da se potakne mašta slušatelja. [3] Budući da ovi žanrovi nisu povezani uz naš rad, nije detaljno pisano o njima.

2.5. Glazbena emisija

Jedna od najčešćih asocijacija koja se veže uz riječ radio je glazba. Glazba uz govor zauzima najvažniji i najveći dio sadržaja na radiju. Slično je i u glazbenoj emisiji kakva je kreirana i opisana u ovom radu.

Glazba se u radijskom programu može koristiti na različite načine; kao glazbeni broj, kao glazbena podloga čitanog priloga ili *dingla* (od engl. *jingle*), najava emisije i u obliku različitih zvučnih efekata. Najčešće se tema glazbene emisije veže uz određeni glazbeni žanr, kao što su rock, pop, jazz, blues. Polazište emisije mogu biti poznate glazbene ličnosti, glazbeni sastavi, prijenosi koncerata, aktualne glazbene ljestvice te najava glazbenih događanja i vijesti.

Uobičajeno je da glazbena emisija ima svoju govornu/glazbenu najavu, gore spomenuti đingle, koji predstavlja zvučni identitet emisije. On se može pojavljivati više puta tijekom emisije kako bi se poboljšala dinamičnost emisije te skrenula pažnja na sadržaj koji slijedi.

Razlikujemo kraće glazbene emisije; koje traju do petnaest minuta (npr. *Glazboplov* – HR1) i one koje traju duže od 15 minuta (npr. *Glazba s potpisom* – HR1). Prije planiranja emisije potrebno je istražiti što slušatelji određene radiopostaje vole i žele slušati. Isto tako treba dobro procijeniti u koje će se doba dana određena emisija najbolje uklopiti u program.

Priprema za emisiju zahtjeva istraživanje o faktografijama pojedine teme, ličnosti, osmišljavanje same emisije tj. sinopsisa emisije. Sinopsis može biti unaprijed napisan ili emisija može biti snimljena uživo bez unaprijed pripremljenog sinopsisa. Većina lokalnih radiopostaja emisije snima uživo što zahtjeva znanje i iskustvo voditelja. Glazbena emisija može sadržavati kraći kontakt program u kojem se slušatelji javljaju u eter.

Kvaliteti glazbene emisije uvelike pridonosi i urednički dio posla, koji stapa govoreni i glazbeni dio u jednu skladnu cjelinu.

3. Autorska prava

3.1. Autorska prava u Hrvatskoj

Danas se susrećemo s raznovrsnim autorskim djelima, čemu doprinosi i ubrzani razvoj tehnologije koji nam omogućuje brz pristup različitim medijima. U prošlosti njihovo je širenje bilo vezano za određeni mediji; kao što su vinilna ploča, audiokazeta, CD, a danas se u digitalnom obliku lako i jeftino prenose putem računarskih mreža.

Republika Hrvatska, kao članica Europske unije (EU) i Ujedinjenih naroda (UN) obvezna je zajamčiti zaštitu intelektualnog vlasništva. O zabrinjavajućem stanju u Republici Hrvatskoj govori podatak da stopa piratizacije putem interneta prelazi preko 90%.^[4] Autorska prava uređena su *Zakonom o autorskim i srodnim pravima*, a kaznena djela protiv autorskog i srodnih prava određena su Kaznenim zakonom; *Kaznena djela protiv intelektualnog vlasništva*. Nakon pridruživanja Europskoj uniji zakonska zaštita trebala je doseći razinu zaštite kakva postoji u Europskoj uniji pa je iz tog razloga, 7. kolovoza 2007. godine stupio je na snagu *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima*. Problem piratstva pripada i aktualnijim europskim i svjetskim temama pa tako zajedničko izvješće Ureda Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO) i EUROPOLA o stanju u području krivotvorenja i piratstvu u Europskoj uniji za 2017. ukazuje na vrlo poznat oblik piratstva na internetu- prosljeđivanje zaštićenog sadržaja BitTorrentom ^[6]. Još jedno istraživanje iz 2017. o stajalištu građana Europske unije o intelektualnoj imovini, ovog puta proveo je Ured za intelektualno vlasništvo Europske unije. Istraživanje je uključilo sve države članice Europske unije te je pokazalo da Europljani preferiraju legalne izvore, ali manjak pristupa željenim sadržajima prisiljava ih da koriste ilegalne. Zanimljiv je podatak da još uvijek zbunjuje koji su izvori sa legalnog, a koji sa ilegalnog izvora.^[7] Rezultati Republike Hrvatske u ovom istraživanju ne odstupaju uvelike u usporedbi sa ukupnim rezultatima svih članica. Osim pravnom stranom, borba protiv piratizacije provodi se na izvanpravnoj razini, a njoj je cilj podizanje društvene svijesti o važnosti intelektualnog vlasništva i štetnosti piratstva. U Republici Hrvatskoj na osvješćivanju autorskih prava radi organizacija HDS ZAMP. Budući da se u ovom radu koristim tuđim autorskim djelom, u poglavlju koje slijedi sažete su neke odredbe *Zakona o Autorskim pravima*.

3.2. Iz Zakona o autorskim i srodnim pravima

Zakonom o Autorskom pravu i srodnim pravima uređuju se prava autora na njihovim djelima iz umjetničkog, književnog i znanstvenog područja te srodna prava od kojih su neka prava

umjetnika izvođača na njihovim izvedbama, prava nakladnika na njihovim izdanjima itd. [5] Autorsko pravo pripada fizičkoj osobi koja stvori autorsko djelo (čl.2.) te se autor tog prava ne može odreći. (čl. 50.) Traje za života autora i sedamdeset godina nakon njegove smrti bez obzira kada je autorsko djelo zakonito objavljeno, odnosno posljednje preživjelog koautora, odnosno objave djela ako autor nije poznat ili stvaranja djela ako ono nije objavljeno. (čl. 99., 100., 101., 104.) Autorskim pravom sadržana su moralna prava autora, imovinska prava i druga prava autora (čl. 13.)

Autorsko je djelo originalna intelektualna tvorevina iz književnog, znanstvenog i umjetničkog područja koja ima individualni karakter, bez obzira na način i oblik izražavanja, vrstu, vrijednost ili namjenu. Autorska djela su glazbena djela s riječima ili bez. (čl. 5.) Prijevodi, prilagodbe, glazbene obrade i druge prerade autorskog djela, koje su originalne intelektualne tvorevine individualnog karaktera, zaštićene su kao samostalna autorska djela (čl. 6.)

Pravo je autora odrediti hoće li, kada gdje i pod kojim uvjetima njegovo autorsko djelo biti prvi put objavljeno. (čl. 14.) Autor ima pravo biti priznat i označen kao autor, a svaka osoba koja javno koristi autorsko djelo dužna je, pri svakom korištenju, naglasiti autora, naravno, osim u slučaju ako on ne želi biti naveden, (čl. 15.) Autor ima isključivo pravo sa svojim autorskim djelom i koristima od njega činiti što ga je volja, te svakoga drugog od toga isključiti, ako zakonom nije drukčije određeno. To pravo obuhvaća, osobito: pravo reproduciranja (pravo umnožavanja), pravo distribucije (pravo stavljanja u promet), pravo priopćavanja autorskog djela javnosti te pravo prerade (čl. 18.) Autor ima isključivo pravo priopćavanja autorskog djela javnosti. To pravo obuhvaća: pravo javnog izvođenja, pravo javnog prikazivanja scenskih djela, pravo javnog prenošenja, pravo javnog priopćavanja fiksiranog djela, pravo javnog prikazivanja, pravo radiodifuzijskog emitiranja i reemitiranja, pravo javnog priopćavanja radiodifuzijskog emitiranja te pravo stavljanja na raspolaganje javnosti (čl. 21.) Za svako korištenje autorskog djela autoru pripada naknada (čl. 13.) te se tog prava autor ne može odreći. Pravo na naknadu za reproduciranje autorskog djela ima i ukoliko se ono koristi za privatno ili drugo vlastito korištenje, ali to pravo ostvaruje preko proizvođača uređaja za tonsko i vizualno snimanje, proizvođača praznih nosača zvuka. (čl. 32.)

Autor može za drugoga osnovati pravo iskorištavanja autorskog djela ili mu prepustiti ostvarivanje autorskog prava ugovorom, davanjem odobrenja za korištenje ili drugim pravnim poslom (čl. 44.) Samo u nekim slučajevima, koji su zakonom izričito navedeni, objavljenim autorskim djelom može se koristiti bez autorovog odobrenja ili bez autorovog odobrenja i plaćanja naknade. [5]

3.2.1. Prava organizacija za radiodifuziju (radio, televizija)

Organizacija za radiodifuziju ima isključivo pravo; reemitiranja svojih emitiranja bežično i putem žica, fiksiranja svojih emitiranja, reproduciranja svojih fiksiranih emitiranja, distribuiranja svojih fiksiranih emitiranja; osim prava iznajmljivanja i javne posudbe, javnog priopćavanja svojih emitiranja, ako je takvo priopćavanje pristupačno javnosti uz plaćanje ulaznice, stavljanja na raspolaganje javnosti svojih fiksiranih emitiranja. Prava organizacija za radiodifuziju traju pedeset godina računajući od prvog emitiranja bez obzira je li ono bilo bežično ili putem žica. [5]

3.3. Izbor glazbe za špicu s aspekta autorskih prava

Prilikom izbora glazbe za špicu koristio sam pjesmu Opće opasnosti – *Kriva si*. Isto tako, emisiju sam snimio u studiju Radio Megatona koji po zakonskoj odredbi plaćaju pravo na korištenje tuđeg autorskog djela. Pravila vezana uz korištenje djela i prijavu korištenja djela jednaka su za sve radijske postaje, bez obzira na njihovu koncesiju.

Kao podloga u emisiji može se koristiti autorsko glazbeno djelo u cijelosti ili u dijelovima i takvo je korištenje pokriveno ugovorom između HDS ZAMP-a i radiopostaje. Ukoliko se glazbeno djelo obrađuje, prevodi ili stavlja u drugi aranžman potrebno je tražiti odobrenje svih autora na djelima. Takvo korištenje regulira se individualno te isključivo autori za to mogu dati svoje odobrenje.

Gledajući s aspekta da se ovim uratkom koristim u privatne svrhe, što je u skladu sa člankom 82. zakona o autorskim pravima, koji govori da fizička osoba može reproducirati autorsko djelo na bilo koju podlogu, ako to čini za privatno korištenje, ako nema izravnu ili neizravnu komercijalnu svrhu i nije namijenjeno ili pristupačno javnosti, ne kršim autorsko pravo.

4. Glazbena radijska emisija *Hrvatski rock u 21. stoljeću*

Hrvatski rock u 21. stoljeću radijska je emisija glazbeno-zabavnog i informativnog karaktera koju je osmislio autor ovog rada. Cilj je široj publici predstaviti izvođače hrvatske rock scene od početka 21. stoljeća do danas (2017. godina), njihovu glazbu, biografske podatke, a uz to i aktualna glazbena događanja u okviru tog glazbenog žanra. Emisija će kroz izvedbu najboljih glazbenih dostignuća te crtica iz glazbenog života rock sastava i pojedinaca koje predstavlja ne samo zabaviti, već i obrazovati te odgajati mladu i općenito publiku zainteresiranu za rock glazbu, odnosno u ovom slučaju posebice rock glazbu na domaćoj sceni.

Radio emisija, odnosno svaka njezina epizoda, strukturirana je na sljedeći način:

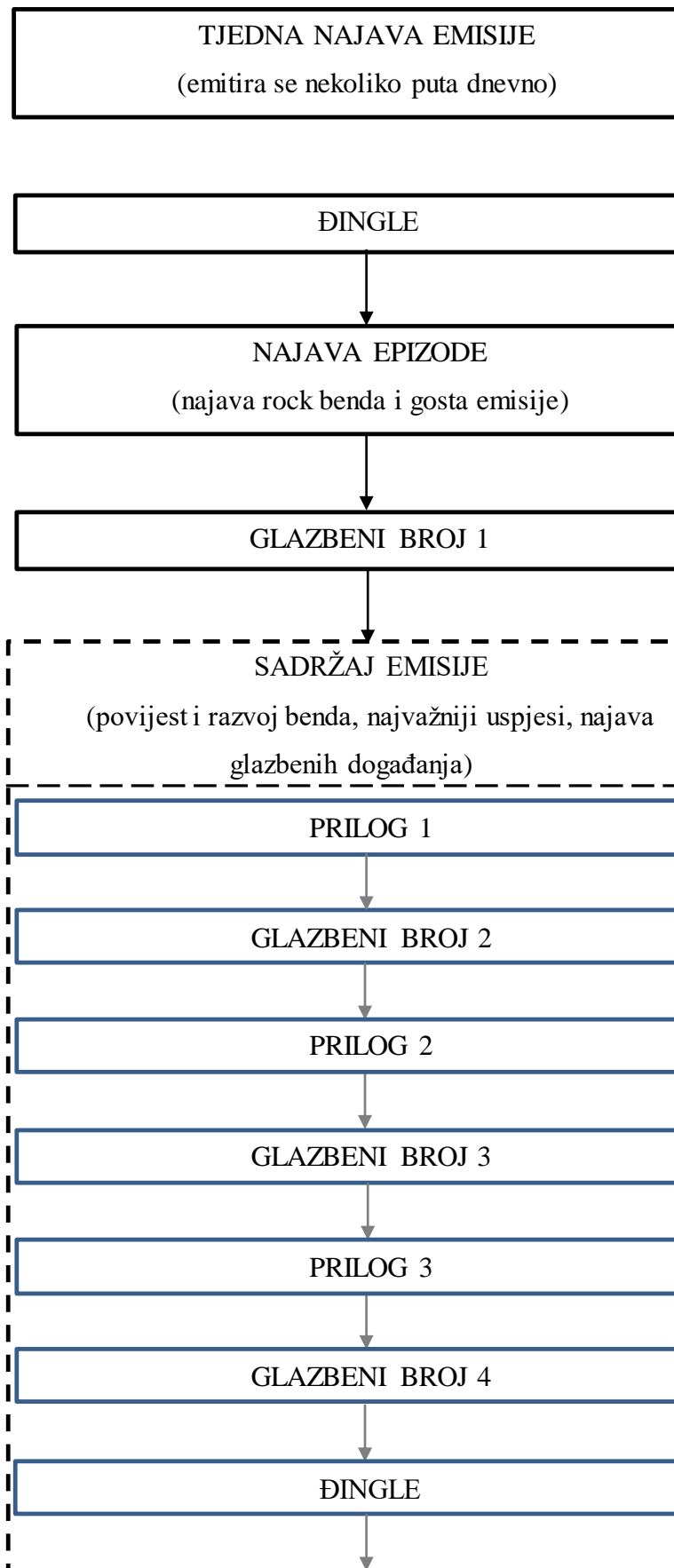
- Dingle – vidjeti odjeljak 2.5
- Najava pojedine epizode - kojom se najavljuju najzanimljiviji detalji konkretne epizode, u našem slučaju glazbeni izvođači hrvatske rock scene 21. stoljeća koji će biti predstavljeni u toj epizodi;
- Sadržaj konkretne epizode - koji u našem slučaju uključuje (ne nužno tim redosljedom):
 - razvoj benda, od nastajanja do najvažnijih uspjeha;
 - sviranje prikladnih glazbenih primjera glazbenika i sastava koji se predstavljaju;
 - intervju s glazbenikom ili nekim od članova rock sastava,
 - moguća najava aktualnih glazbenih događanja;
- Odjava i najava sljedeće epizode ovog serijala

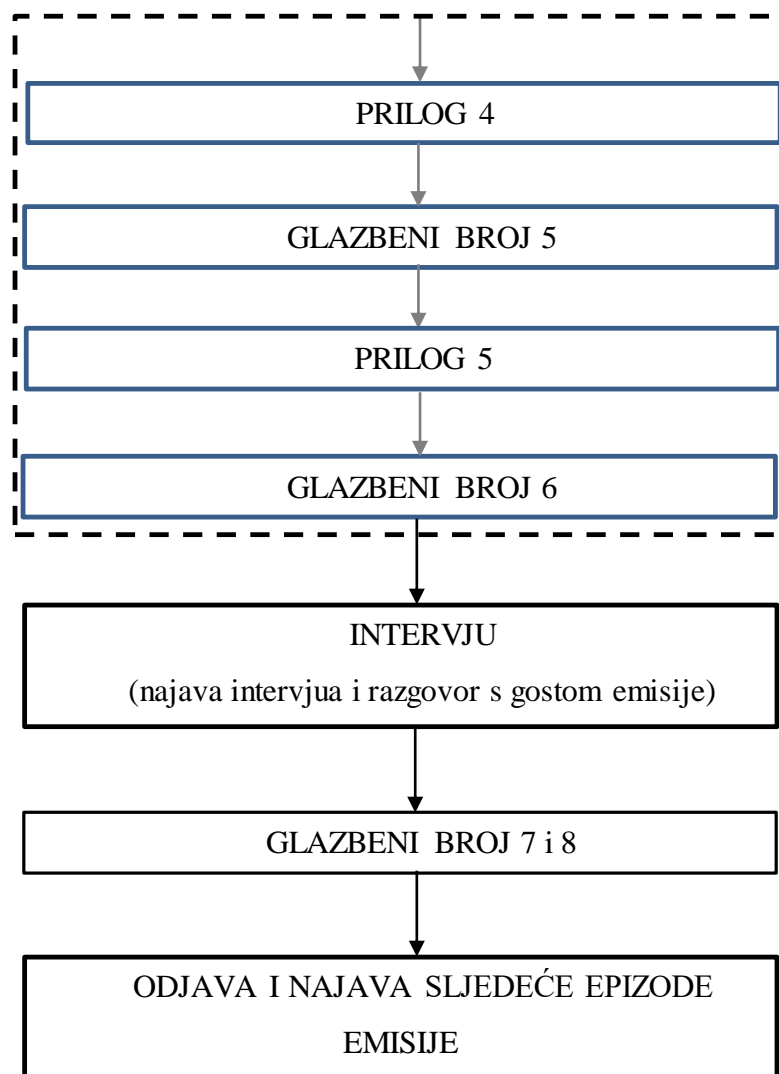
Na slici 4.1 prikazan je tijek radio emisije *Hrvatski rock u 21. stoljeću*

4.1. Prva epizoda radio emisije *Hrvatski rock u 21. stoljeću*

U prvoj epizodi emisije *Hrvatski rock u 21. stoljeću* predstaviti ćemo rock sastav Vatra. Vatra je danas etablirani rock bend koji se pojavio na sceni na samom prijelazu u 21. stoljeće te je time idealan izbor za prvu epizodu ove emisije. Da bi pridonijeli dinamičnosti i autentičnosti, saznali neke nove činjenice o bendu, koje publika dosada nije imala prilike čuti, u emisiji smo napravili intervju.

Emisijom se protežu prilozima, njih ukupno pet, koji kronološki prate slijed nastanka benda i njihovih najpoznatijih uspjeha i glazbenih ostvarenja.

Slika 4.1 Radio emisija *Hrvatski rock u 21. stoljeću* prikazana pomoću dijagrama toka

Faktografije u priložima prikupljao sam putem interneta, čitajući i gledajući već objavljene članke, emisije s portala i web stranica. Prilozi su odijeljeni glazbenim brojevima koji prate temu priloga. Svi glazbeni brojevi preuzeti su na Radio Megatonu zajedno sa svim glazbenim podlogama koje se puštaju u pozadini u priložima te glazbenim podlogama koje su korištene u đinglu.

Epizodu radioemisije *Hrvatski rock u 21. stoljeću* snimio sam u studiju Radio Megatona. Radio se nalazi na adresi Varaždinska 49/a, Cargovec u općini Vidovec. Postoji već punih petnaestak godina te je kroz svoj vijek trajanja zauzeo vrlo visoko mjesto na ljestvici slušanosti na području Varaždinske županije i šire.

Upitom i molbom turističkom uredu grada Varaždina dobio sam kontakt broj frontmena grupe Vatra, gospodina Ivana Dečaka. G. Ivan Dečak je objeručke i sa zadovoljstvom prihvatio poziv za intervju. Dogovorili smo da će intervju biti realiziran telefonski 30. rujna, dan nakon koncerta u Orahovici. Na sam dan intervjua Ivana smo zatekli u obiteljskoj kući u Virovitici.

Slika 4.2 Sastav grupe Vatra (2017.) [16]

Iako sam dobro upoznat s bendom i njihovim postignućima, za kvalitetan intervju morao sam se dodatno pripremiti čitajući razne članke s interneta. Iščitavao sam i bilježio zanimljive činjenice i provjeravao točnost podataka koji se odnose na intervjuiranu osobu i temu. Napisao sam natuknice kojih bi se želio dotaknuti u intervju. Nakon selekcije tema, krenuo sam sa sastavljanjem pitanja. Pitanja su nekoliko puta uređivana, prije nego li su odobrena od strane mentora, kao nadglednog urednika, i tako dobila svoj konačan oblik. Sva pitanja sadržana su u sinopsisu, a cjelokupni sinopsis prve epizode emisije *Hrvatski rock u 21. stoljeću* dan je u *Prilogu A*, na kraju ovog rada.

Iako je cijela ova emisija prvenstveno zamišljena te njezina prva epizoda snimljena za potrebe završnog rada, pojavila se ideja za njezino predstavljanje glavnom uredniku radio Megatona, a možda i drugih radiopostaja, pa ukoliko bude interesa za emitiranjem emisije, rado bih nastavio sa snimanjem njezinih novih epizoda.

5. Tehnički pristup produkciji radioemisije

5.1. Priprema za snimanje

Budući da se radijem prenosi samo zvučna informacija, govor voditelja od velike je važnosti. Kvalitetan voditelj trebao bi poštivati govorne vrednote jezika, kao što su ispravno naglašavanje, dobra intonacija, vještina dobrog ritma i tempa govora, korektnih pauzi te dobre dinamike. Elokventnost, duhovitost, dobar samopouzdan nastup, sposobnost snalaženja u neposrednim situacijama neke su od najznačajnijih komunikacijskih vještina novinara-voditelja. Radiofoničnost glasa još je jedna od bitnih stavki koja određuje hoće li emisija biti dobro prihvaćena od strane slušatelja. Danas audiotehnika može pomoći da se glas učini čujnijim, međutim, karakter glasa svake osobe je jedinstven i kao takav prepoznatljiv, te shodno tome više ili manje radiofoničan.

Kao što je spomenuto ranije, u prvoj, dosada jedinjoj epizodi emisije *Hrvatski rock u 21. stoljeću* predstavljena je grupa Vatra i njihova glazba. U okviru emisije snimljen je i telefonski intervju s vođom sastava Vatra, Ivanom Dečakom. Ta je epizoda snimljena po prethodno izrađenom sinopsisu (Prilog A), kojeg sam izradio uz pomoć svojeg mentora, Roberta Logožara. Za snimanje ove emisije prvi sam puta odradio ozbiljniji posao voditelja emisije. Tehničar i tonmajstor, Tomislav Peček, pomogao mi je u snimanjima moga govora u režiji Radio Megatona.

Stil govora prilagodio sam prirodi i temi emisije (suvremena hrvatska rock glazba) i zato ga nastojao učiniti dinamičnim u ritmu i ležernim u tonu. Čitanju i izgovaranju napisanog teksta pristupio sam ozbiljno. Prije snimanja utrošeno je nekoliko sati pripreme koje sam posvetio uvježbavanju govornih vrednota jezika i cilju da izgovoreni tekst ne zvuči kao da je pročitan, već kao da je izgovoren na već spomenut, ležeran način.

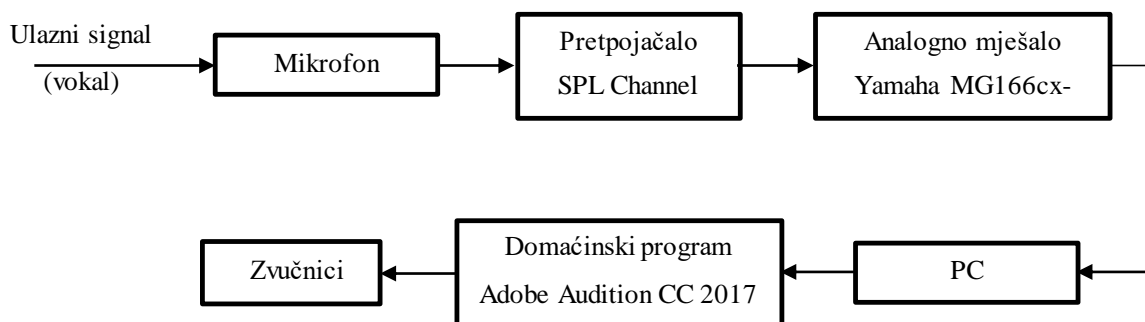
5.2. Snimanje govora u Radio Megatonu

U ovom odjeljku bit će opisani tehnički aspekti snimanja govora, koji su obavljani u studiju (slika 5.1 - lijevo) i režiji Radio Megatona. U postupku snimanja, snimili smo sav sadržaj sinopsisa (Prilog A), izuzevši intervju koji je snimljen nekoliko sati kasnije (Slika 5.1 – desno). Kontinuitet snimanja povremeno je prekidano zbog grešaka u govoru te su neki dijelovi snimljeni i po nekoliko puta, sve dok nismo postigli zadovoljavajući rezultat. Nakon toga dobili smo *sirovi* materijal koji je spreman za uređivanje i montiranje. Kako je ovo prvi susret sa studiom na radiju, poteškoće su predstavljali trema koja je rezultat neiskustva te pribjegavanje kolokvijalnosti i neposrednosti, ali većinu smo poteškoća uspješno prevladali konstruktivnim kritikama i savjetima mentora.

Slika 5.1 Priprema voditelja prije snimanja u studiju Radio Megatona

Shema staze audiosignala prilikom snimanja prikazana je na slici 5.2.

Slika 5.2 Shematski prikaz staze audio signala

5.3. Oprema

U postupku snimanja govora voditelja (autora ovog rada) korišteni su sljedeći uređaji:

- za snimanje govornih priloga, mikroskop Rode NT3,
- za snimanje intervjua, mikroskop Rode NT1-A i slušalice AKG K240,
- mješalo Yamaha MG166cx-USB,
- pretpojačalo SPL Channel One, te PC računalo.

5.3.1. Mikrofoni Rode NT3 i NT1-A

Rode mikrofoni serije NT3 i NT1-A su studijski, *kondenzatorski mikrofoni* (engl. *condenser microphone*). Mikrofon izvana imaju čvrstu mrežastu glavu koja štiti kapsulu mikrofona s membranom te čvrstog metalnog kućišta u donjem dijelu. Mikrofon su prikazani na sl. 5.3 i 5.4, a njihove su tehničke karakteristike sažete u tablicama 5.1 [8] i 5.2 [9].

Slika 5.3 Mikrofon Rode NT3 - lijevo[10] i mikrofon Rode NT1-A – desno [11]

Slika 5.4 Lijevo - mikrofon Rode NT3 i desno - mikrofon Rode NT1- A u studiju Radio Megatona

Tablica 5.1 Specifikacije mikrofona Rode NT3 [8]

Karakteristike	Vrijednosti
Akustični princip	Gradijent tlaka
Aktivna elektronika	JFET impedancijski pretvarač s bipolarni izlaznim međuspremnikom
Veličina kapsule	0.75" = 19 mm
Polarni obrazac	 - pokupi zvuk ispred i sa strane, zanemaruje zvukove iza membrane
Frekvencijski odaziv	20 Hz do 20 kHz
Izlazna impedancija	200 Ω
Maksimalna razina zvučnog tlaka	140 db SPL
Maksimalna izlazna snaga	9,5 mV
Osjetljivost	-39,0 dB
Ekvivalentna razina buke	16 dBA
Mogućnosti napajanja	9 V baterija, + 12V, +24V, +48V fantomsko napajanje
Težina	371 g
Dimenzije	206 mm (dužina), 32 mm (širina), 32 mm (visina)
Izlaz	3 pinski XLR izlaz

Tablica 5.2 Specifikacije mikrofona Rode NT1-A [9]

Karakteristike	Vrijednosti
Akustični princip	Gradijent tlaka
Aktivna elektronika	JFET impedancijski pretvarač s bipolarni izlaznim međuspremnikom
Veličina kapsule	1 " = 25.4 mm
Polarni obrazac	 - pokupi zvuk ispred i sa strane, zanemaruje zvukove iza membrane
Frekvencijski odaziv	20 Hz do 20 kHz
Izlazna impedancija	100 Ω
Maksimalna razina zvučnog tlaka	137 db SPL
Maksimalna izlazna snaga	13.7 mV
Osjetljivost	-31.9 dB
Ekvivalentna razina buke	5 dBA
Mogućnosti napajanja	+24V, +48V fantomsko napajanje
Težina	326 g
Dimenzije	190 mm (dužina), 50 mm (širina), 50 mm (visina)
Izlaz	3 pinski XLR izlaz

5.3.2. Slušalice AKG K240 MKII

Slušalice AKG K240 MKII jedne su od najčešće korištenih slušalica u proteklih tri desetljeća, što ih je učinilo gotovo standardnim izborom u profesionalnom audiopodručju. Koriste ih audioinženjeri i glazbenici u studijima, ali i na drugim mjestima i u drugim prilikama. Slušalice su prikazane na slici 5.5, a njezine tehničke karakteristike sažete u tablici 5.3 [12].

Tablica 5.3 Specifikacije slušalica AKG K240 MKII [12]

Karakteristike	Vrijednosti
Tip slušalica	Polu otvorene
Maksimalna ulazna snaga	200 mW
Frekvencijski odaziv	15 Hz do 25 kHz
Osjetljivost slušalica	104 dB SPL/V
Izlazna impedancija	55 Ω
Duljina kabla	3 m
Dužina	110 mm
Širina	190 mm
Visina	200 mm
Tećina	240 g
Izlaz	3,5 mm stereo utikač + 6,3 mm adapter

Slika 5.5 Slušalice AKG K240 MKII u studiju Radio Megatona

5.3.3. Pretpojačalo SPL Channel One

Pretpojačalo je elektronički sklop zadužen za pojačavanje signala. U audiosvijetu taj signal je onaj koji dolazi iz izvora signala, u našem slučaju mikrofona. Da bi se dobiveni signal pojačao potrebno je dodatno napajanje. Pretpojačalo SPL Channel prikazano je na slici 5.6, a njegove karakteristike u tablici 5.4 [13]

Slika 5.6 Pretpojačalo SPL Channel One u režiji Radio Megatona

Tablica 5.4 Pretpojačalo SPL Channel One [13]

Karakteristike	Vrijednosti
Broj kanala	1
Frekvencijski odaziv	10Hz – 100kHz
Fantomsko napajanje	Da
EQ	Da
Kompresor	Da
Analogni ulaz	1xXLR (Preamp), 1x1/4" (Preamp), 1x1/4" (Return), 2x1/4" (Playback)
Analogni izlaz	1xXLR, 1x1/4"
Rack prostor	2U
Visina	89 mm
Dubina	210 mm
Širina	482,6 mm
Težina	4,15 kg

5.3.4. Audiomješalo Yamaha MG166CX-USB

Audiomješalo ili kratko miješalo (engl. *audio mixing console/desk*, *mixing console/desk*, *mixer*) središnji je uređaj u svakom audiosustavu, jer su svi prateći uređaji povezani na njega. Ono

može biti analogno, ili danas sve češće digitalno, s time da pretpojačala moraju biti analogna i osigurati ulaze za analogne električne signale iz mikrofona. Svi izvori signala, mikrofoni, generatori elektronskih signala povezuju se na odgovarajuće ulaze. U miješalu se obavljaju osnovne funkcije podešavanja, kontrole i izmjene redoslijeda signala, ali i niz drugih operacija. Najvažnija funkcija miješala je pretvaranje više ulaznih signala u jedan izlazni signal. Osim toga, osnovna funkcija je mogućnost podešavanja svih ulaznih signala pojedinačno, kao i izlaznog signala.

U ovom slučaju (na radiju) sve ulazne i izlazne linije su balansirane. Uređaji se ne podešavaju prilikom svakog snimanja, nego su podešeni kod njihove kupnje i instalacije u režiji. Miješalo Yamaha MG 166cx-USB prikazano je na slici 5.7, njegove tehničke karakteristike sažete u tablici 5.5.

Tablica 5.5 Specifikacije analognog miješala Yamaha MG166cx-USB [14]

Karakteristike	Vrijednosti
Broj ulaza (mikrofon)	10
Linijski ulazi	8 mono + 4 stereo
Ukupan broj ulaznih kanala	16
Grupne sabirnice	4
AUX ¹ sabirnice	3, uključujući 1 sabirnicu za slanje efekata
Glavne sabirnice	stereo
THD + N ²	Manje od 0,1%, 20 Hz do 20 kHz
Frekvencijski odaziv	0, +1, -3 dB, 20 Hz do 20 kHz
Ulazni šum	-128 dBu
Preostali izlazni šum	-98 dBu
Napajanje	PA-30 AC Adapter(AC35 VCT, 1,4A);100V,120V,220V,230V ili 240V,50/60 Hz
Potrošnja energije	35 W
Dimenzije	478x105x496 mm
Neto težina	5,5 kg

¹ AUX – naziv za standardni komunikacijski ulaz – (eng. auxiliary port)

² THD + N – ukupno harmonijsko izobličenje + šum (eng. total harmonic distortion + noise)

Slika 5.7 Analogno miješalo marke Yamaha MG166cx-USB u režiji Radio Megatona

5.4. Uređivanje, montiranje i emitiranje prve epizode emisije

Uređivanje i montiranje je proces koji odrađujemo isključivo na računalu. Nakon što smo završili sa snimanjem u studiju, prenosimo sav materijal, u ovom slučaju snimljen u dva dijela (intervju i voditeljski dio), na *tvrdi disk* (engl. *Hard Drive*). Veličina tih dviju datoteka iznosila je 149 MB (voditeljski dio) i 160 MB (intervju). Obje datoteke su snimljene u WAV (engl. *Waveform Audio File Format*) formatu, *brzinom uzorkovanja* (engl. *Sample Rate*) od 44100 Hz i dubinom bita u iznosu od 16 (engl. *Bit Depth*).

Prilikom snimanja, editiranja i montiranja koristili smo domaćinski audio program Adobe Audition (verzija CC 2017). Adobe Audition je aplikacija za snimanje, uređivanje i miješanje audiozvuka. Audition je jedan od vodećih industrijski alata za audiouređivanje na radijskim postajama. Program podržava dva načina rada; *valni oblik rada* (engl. *Waveform*) koji je prikazana na slici 5.8 i *višekanalni način rada* (engl. *Multitrack*) prikazan na slici 5.9. U valnom obliku rada vršimo uređivanje individualne audiosnimke, glazbene podloge, snimljenog vokala, dok u višekanalnom načinu rada obrađujemo višestruke audiosnimke, spajajući ih u sofisticirane glazbene kompozicije, u našem slučaju radioemisiju. Audition ima široku paletu efekata koji se jednostavno primjenjuju, različitih *pregleda* (engl. *view*) što je jedna od činjenica koja ovaj domaćinski program stavlja na sam vrh ljestvice programske podrške za radio uređivanje.

Materijal prenesen na tvrdi disk spreman je za uređivanje. Pod terminom uređivanje smatramo rezanje svih dijelova koji su krivo snimljeni ili kojima nismo zadovoljni te rezanje praznina i maskiranje grešaka.

Slika 5.8 Snimljeni voditeljski dio emisije u domaćinskom audio programu Adobe Audition. Prikazana su dva kanala snimljenog govora.

Radi lakšeg montiranja emisija je razdijeljena na: tjednu najavu emisije, najavu epizode, priloge (sveukupno njih pet), najavu intervjua, odjavu intervjua te odjavu i najavu sljedeće emisije. Kako bi se zadržao što izvorniji oblik intervjua, uređivano je samo ono najpotrebnije, kao što su prevelike pauza, kašljanje i sl.

Prije početka montiranja, izrađen je dingle. On se sastoji govorenog djela *Hrvatski rock u 21. stoljeću* i glazbene podloge koja je preuzeta iz pjesme *Kriva si*, autora Opće Opasnosti. Nakon izrađenog dinglea krenuo sam s montiranjem emisije, prema već izrađenom sinopsisu. To je stvaralački postupak povezivanja snimljenog materijala, glazbenih pozadina, efekata i glazbenih brojeva u jedan smisleni slijed. U ovom koraku kreativnost producenta najviše dolazi do izražaja.

Na početak je montirana tjedna najava koja sadržava sve osnovne informacije u vezi same glazbene emisije. Ona je samostalni dio koji ne pripada emisiji, a ima propagandnu svrhu. Najava se može emitirati i po nekoliko puta dnevno tijekom cijelog tjedna.

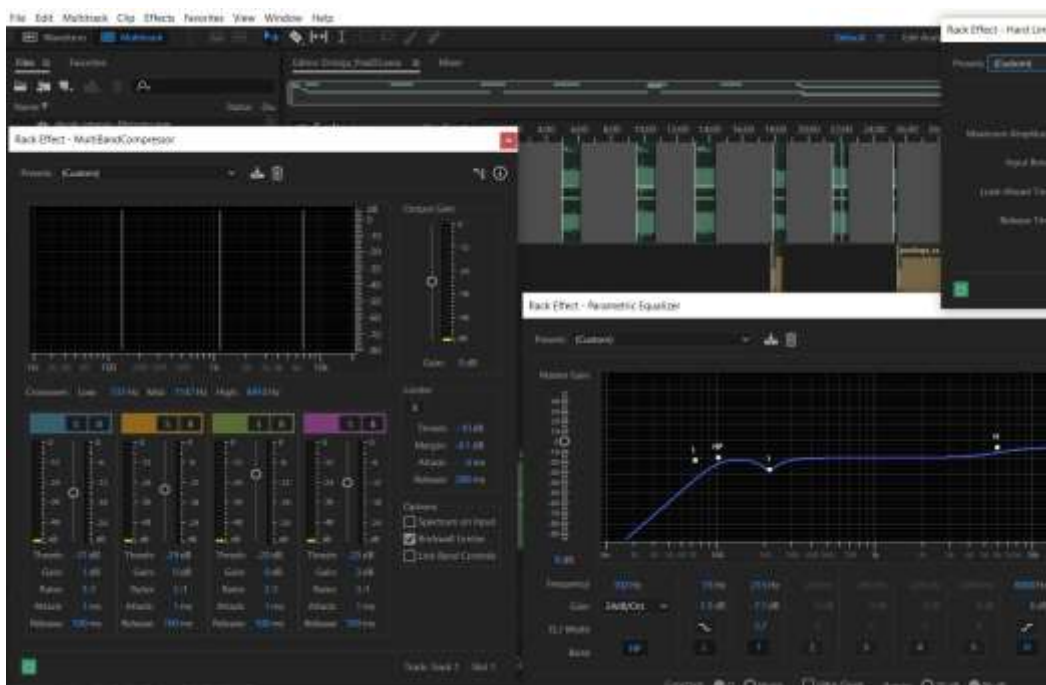
Emisija započinje uvodnom špicom, nakon koje slijede priloge, njih ukupno pet. Svi priloci se sastoje od govorenog dijela i glazbene podloge. Nakon priloga slijedi najavljeni intervju s glazbenom podlogom refrena pjesme *Glava kojom ne razmišljam*, autora grupe Vatra. Slijedi odjava te najava sljedeće emisije.

Segmenti su posloženi na sljedeći način. U prvu liniju (*engl. Track*) stavili smo samo vokal voditelja, u drugu liniju glazbenu podlogu za intervju, u treću liniju dingle, četvrtu glazbene brojeve i u petu liniju intervju. (slika 5.9)

Slika 5.9 Proces montiranja emisije u domaćinskom audio programu Adobe Audition. Svi segmenti koje smo prethodno zasebno uređivani i glazbeni brojevi slažu se prema sinopsisu u jednu cjelinu

Pri završetku, svom vokalu dodao sam kvalitetniji prizvuk, korištenjem filterske podloge pod nazivom Radio Voice Announcer, koja u sebi sadrži tri filtra Multi Band Compressor, Parametric Equalizer i Hard Limiter (slika 5.10). Vrijednosti navedenih filtera dodatno sam podesio ručno, kako bi dobio zadovoljavajući zvuk glasa.

Slika 5.10 Vrijednosti korištenih filtera u domaćinskom audio programu Adobe Audition

Budući da na obrani završnog rada nemamo vremena slušati emisiju u cijelosti, za potrebe iste montirana je jedna kraća verzija epizode radioemisije.

6. Zaključak

U ovom radu ostvaren je i detaljno opisan proces osmišljavanja, snimanja, uređivanja i montiranja glazbene emisije zabavno-informativnog karaktera pod naslovom *Hrvatski rock u 21. stoljeću*. Rad je ostvaren na temelju tehničkih znanja i vještina dobivenih u okviru audiokolegija *Zapis i obrada zvuka 1*, na Studiju multimedije, oblikovanja i primjene na Sveučilištu Sjever u Varaždinu. Pored toga, za ovaj je rad bilo potrebno proučavanje dodatne stručne literature, istraživanju faktografija o glazbenim izvođačima te njihovim ostvarenjima, uz dodatnu potrebu upoznavanja rada na profesionalnom radiju te stjecanje dodatnih voditeljskih vještina potrebnih za vođenje i izradu radioemisije, koja je realizirana u studiju Radio Megatona.

Nakon uvoda, u 2. poglavlju, navedeni su i prodiskutirani različiti radijski žanrovi s posebnim naglaskom na glazbenu emisiju i intervju, koji se kombiniraju i u ovom radu.

U radijskim emisijama često se koriste tuđi autorski materijali, posebice glazbeni, i za potrebe najavnih i odjavnih špica (đinglova), i za puštanje tijekom emisije. Da se razmotri mogućnost korištenja tuđeg autorskog djela sa zakonskog stajšta, u 3. poglavlju sadržani su komentirani dijelovi *Zakona o autorskim i srodnim pravima*. Dozvoljeno je korištenje pjesama u cijelosti ili djelomično kao glazbene podloge ukoliko su preuzete na radiju, jer je to pokriveno ugovorom između HDS ZAMP-a i radijske postaje. Sve radiopostaje dužne su HDS ZAMP-u dostaviti podatke o djelima korištenim u radioprogramima, kako bi se pravilno mogli obračunati autorski honorari. Budući da je epizoda emisije napravljena u svrhu završnog rada te epizoda nije emitirana u programu radija, radio nije obavezan prijaviti korištenje tih djela. Pravila o korištenju autorskih djela, jednaka su za sve radiopostaje, bez obzira na njihovu koncesiju.

U praktičnom dijelu rada, cilj je bio ostvariti glazbeni sadržaj koji je poučan, a ujedno zanimljiv i dinamičan. Zato je najprije trebalo ostvariti dobro osmišljenu shemu cijele emisije, što je opisano u 4. poglavlju. Bez dobrog pripremnog dijela, emisija ne može biti dobra bez obzira na njezinu izvedbu, pa je ovoj fazi rada posvećeno puno pažnje.

Predviđeno je da emisija ima uvodnu i odjavnu špicu, odnosno đingle i tjednu najavu, tijekom koje se u pozadini pojavljuje instrumentalna skladba koju izvodi suvremeni hrvatski rock sastav. Konkretno, za đingle i tjednu najavu odabrana je skladba *Kriva si* sastava *Opća Opasnost*.

Za prvu epizodu emisije, koja predstavlja grupu Vatra, trebalo je istražiti faktografiju o tom hrvatskom sastavu, tj. povijest njihovog djelovanja i pregled njihovih glazbenih ostvarenja. Za predviđeni intervju s pjevačem i vođom sastava, Ivanom Dečakom, trebalo je pripremiti zanimljiva pitanja, organizirati termin razgovora, osigurati njegovu tehničku realizaciju te ga i ostvariti.

Posao uređivanja i montiranja snimljenog audiomaterijala autor ovog rada odradio je sam, uz korekcije i savjete mentora te tehničara na profesionalnoj radiopostaji. Uklanjanje grešaka nastalih

prilikom snimanja te korištenje raznovrsnih alata domaćinskog programa *Adobe Audition* podiglo je kvalitetu snimljenog zvuka.

Ostvarena shema emisije zamišljena je tako da se, ako bude dovoljno kvalitetna, može predstaviti i ponuditi za emitiranje ne samo na Radio Megatonu, na kojem je rad realiziran, već i na drugim radiopostajama. Kako je već prethodno spomenuto, u tom slučaju radiopostaja mora dostaviti HDS ZAMP-u podatke o djelima korištenim u glazbenoj emisiji. Dakle, ukoliko bi postojao interes, ovdje realizirana epizoda mogla bi postati tek prva u nizu serijala *Hrvatski rock u 21. stoljeću*.

Prilikom izrade ove radijske emisije autor ovog rada nadopunio je svoje ranije stečeno znanje iz audiopodručja novim znanjima, vještinama i iskustvima, te smatra da može biti zadovoljan i obavljenim poslom i postignutim rezultatima. Uspješno osmišljavanje radijske emisije, njezino vođenje i produkcija ovise o kvaliteti svake od njezinih gore navedenih etapa. Za postizanje kvalitetne radijske produkcije potrebno je uz kvalitetnu opremu za snimanje i uređivanje također imati i veliko znanje i iskustvo radijskog producenta, autora, novinara i voditelja.

U Varaždinu, 30. listopada 2017. godine

7. Literatura

- [1] M. Mučalo: Medij 20. stoljeća, AGM, Zagreb, 2010.
- [2] Zgrabljic Rotar, N. Radio: Mit i informacija, dijalog i demokracija, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2007.
- [3] D.A. Gruhonjić: Odnos novinarskih žanrova na tradicionalnom radiju i radiju na internetu, doktorski rad, Beograd, 2015.
- [4] <http://www.zamp.hr>, dostupno 25.8.2017.
- [5] http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_06_62_1432.html, dostupno, 2.10.2017.
- [6] Europol and the European Union Intellectual Property Office: Situation Report on Counterfeiting and Piracy in the European Union, 2017.
- [7] Europol and the European Union Intellectual Property Office: European citizens and intellectual property: Perception, Awareness, and Behaviour, 2017.
- [8] <http://www.rote.com/microphones/nt3>, dostupno, 21.9.2017.
- [9] <http://www.rote.com/microphones/nt1-a>, dostupno, 11.10.2017
- [10] https://www.bhphotovideo.com/c/product/233750REG/Rode_NT3_NT3_Microphone.html, dostupno, 11.10.2017
- [11] <http://www.rote.com/microphones/nt1-a>, dostupno, 11.10.2017
- [12] <https://www.ake.com/Headphones/Professional%20Headphones/K240MKII.html>, dostupno, 11.10.2017
- [13] <https://www.sweetwater.com/store/detail/ChannelOne>, dostupno, 21.9.2017.
- [14] <http://www.musiciansfriend.com/pro-audio/yamaha-mg166cx-usb-16-channel-usb-mixer-with-compression-and-effects>, dostupno, 21.9.2017.
- [15] <http://www.e-mediji.hr/hr/pruzatelji-medijskih-usluga/istrazivanja-i-analize/analiza-radijskog-trzista/>, dostupno, 22.10.2017.
- [16] <https://www.vecernji.hr/showbiz/vatra-posadila-sekvoje-1193225>, dostupno, 29.9.2017.

Popis slika

Slika 2.1 Shematski prikaz podjele žanrova prema Marku Sapunaru	4
Slika 4.1 Radio emisija Hrvatski rock u 21. stoljeću prikazana pomoću dijagrama toka	14
Slika 4.2 Sastav grupe Vatra (2017.) [16]	15
Slika 5.1 Priprema voditelja prije snimanja u studiju Radio Megatona	177
Slika 5.2 Shematski prikaz staze audio signala	177
Slika 5.3 Mikrofon Rode NT3 - lijevo[10] i mikrofon Rode NT1-A – desno [11]	188
Slika 5.4 Lijevo - mikrofon Rode NT3 i desno - mikrofon Rode NT1-A u studiju R. Megatona	188
Slika 5.5 Slušalice AKG K240 MKII u studiju Radio Megatona.....	200
Slika 5.6 Pretpojačalo SPL Channel One u režiji Radio Megatona.....	211
Slika 5.7 Analogno miješalo marke Yamaha MG166cx-USB u režiji Radio Megatona	233
Slika 5.8 Snimljeni voditeljski dio emisije u domaćinskom audio programu Adobe Audition..	244
Slika 5.9 Proces montiranja emisije u domaćinskom audio programu Adobe Audition.	255
Slika 5.10 Vrijednosti korištenih filtera u domaćinskom audio programu Adobe Audition	255

Popis tablica

Tablica 5.1 Specifikacije mikrofona Rode NT3 [8]	19
Tablica 5.2 Specifikacije mikrofona Rode NT1-A [9]	19
Tablica 5.3 Specifikacije slušalica AKG K240 MKII [12]	20
Tablica 5.4 Pretpojačalo SPL Channel One [13]	21
Tablica 5.5 Specifikacije analognog miješala Yamaha MG166cx-USB [14]	22

Prilozi

Prilog A:

SINOPSIS RADIO EMISIJE

Hrvatski rock u 21. stoljeću

Naziv radioemisije: Hrvatski rock u 21. stoljeću

Autor i voditelj: Matija Kučar

Tonmajstori: Tomislav Peček i Matija Kučar

Producent: Matija Kučar

Uređivanje sinopsisa i nadzor produkcije: Robert Logožar

Predviđeno vrijeme emitiranja: određenim danom u tjednu od 20:00 do 20:45

Trajanje emisije: 45 minuta

Prva epizoda: Grupa Vatra

Snimljeno u studiju Radio Megatona.

Predviđena tjedna najava emisije (emitira se nekoliko puta tjedno)

VODITELJ: Svakog ponedjeljka od 20h u programu Radija Megaton možete poslušati emisiju *Hrvatski rock u 21. stoljeću*. Upoznajte suvremenu hrvatsku rock scenu i budite u korak s aktualnim rock događanjima u Hrvatskoj. S vama će biti autor i voditelj ove emisije, Matija Kučar.

ĐINGLE (najavna špica): (0`14")

NAJAVA EMISIJE – 0`37"

VODITELJ: Dobra vam večer, poštovane slušateljice i slušatelji Radija Megaton. Ja sam Matija Kučar, a vi slušate prvo izdanje emisije *Hrvatski rock u 21. stoljeću*. U ovoj ćemo emisiji predstaviti jedan od najuspješnijih rock bendova današnjice na području Republike Hrvatske, bend koji je trenutno na vrhu mnogih glazbenih top ljestvica i ljubitelj je mladih. Pogađate, njihovo je ime Vatra. Tijekom emisije predstaviti ćemo razvoj ove grupe te popričati s njezinim frontmenom, pjevačem i gitaristom Ivanom Dečakom. Dakle, ako ostanete s nama, možda ćete upravo od njega, iz prve ruke, doznati tajnu kako ostvariti san mnogih tinejdžera --- postati rock zvijezdom!

GLAZBENI BROJ: Vatra – Vрати se (4`55")

VODITELJ: Ovako je Vatra zvučala na samom kraju prošlog stoljeća. Slušali ste njihov prvi singl *Vrati se*. Svi članovi benda rođeni su i zajedno odrastali u Virovitici. Ivan kaže da je Virovitica njegov temelj, a bend je 2013. godine izdao album pod simboličnim nazivom *VT*. Originalni sastav benda sačinjavali su: Ivan Dečak - vokal i ritam gitara, Robert Kelemen - električna gitara, Boris Gudlin - bas gitara, Irena „Cega“ Celio – klavijature i prateći vokal te Mario Robert Kasumović – bubnjevi. 2012. godine bend je napustio Boris Gudlin te od tada bas gitaru svira Tomislav Franjo Šušak.

Vatra je svoj prvijenac objavila u izdavačkoj kući *Jabukaton*, 1999. godine, pod nazivom *Između nas*. Album je sadržavao osam skladbi, a autorstvo pjesama potpisuje sam bend, većinom Ivan Dečak. Producent albuma bio je Denis Mujadžić – Denyken. Iako su članovi benda tada bili u ranim dvadesetima, to ih nije sputavalo, naprotiv, istoimenim su albumom na dodjeli novinarske rock nagrade *Crni mačak* bili zaslužno nominirani u kategoriji za nadu godine. Slijedi njihova pjesma *Bilo je dobro dok je trajalo*.

GLAZBENI BROJ: Vatra – *Bilo je dobro dok je trajalo* (4`00'')

VODITELJ: Dragi slušatelji, vraćamo se na naše predstavljanje grupe vatra. Da ilustriramo početak njihove glazbene karijere, pokušajte zamisliti kako bi se mogao osjećati glazbenik kojemu se nakon višemjesečnog snimanja albuma greškom izbriše sav snimljeni materijal. Upravo tu nezgodu, doživjeli su 2000. godine članovi grupe Vatra, kada je njihov tadašnji producent Denyken, greškom izbrisao sav dotada snimljeni materijal. Bend tada nije izgubio motivaciju te je album *Anđeo s greškom* snimljen po drugi puta. Album je izdan 2002. godine, a možda je upravo taj sudbinski događaj predodredio uspjeh ovog albuma, naime uradak je nagrađen nagradom *Crni mačak* za produkciju.

2004. godine Vatra snima svoj treći album, također pod nazivom *Prekid programa*. Da je album bio pun pogodak, govori podatak da su pjesmama *Anđeo s greškom*, *Gorim i Unutra-van* zasjeli na prva mjesta TV i radijskih top ljestvica, dok se spot za pjesmu *Privremeno nedostupan* pojavljuje i na britanskom MTV-u. U nastavku sviramo hit *Anđeo s greškom* grupe Vatra u suradnji s Mile Kekinom, frontmenom grupe Hladno pivo.

GLAZBENI BROJ: Vatra – *Anđeo s greškom* (3`22'')

VODITELJ: 2006. godine Vatra objavljuje novi album *Aritmija* koji je ujedno nominiran za nagradu Porin u kategoriji *Album godine*. Njihov energičan nastup tijekom dodjele, proglašen je najzbuđljivijim trenutkom spomenute diskografske nagrade. Ovim albumom bend zatvara jedno

poglavlje svog stvaranja završetkom suradnje s dotadašnjim producentom Denisom Mujadžićem Denykenom. Bend je tijekom 2006. i 2007. godine odradio odličnu promociju dvjema turnejama; *Vatra vs Ramirez* i *Vatreno & Pepsi ljeto 2007.*

2008. godine, Vatra izdaje svoj novi album *Sputnik* čijim nazivom želi pridati važnost desetogodišnjem *Suputništvu* članova benda. Naime, bend je od svojih početaka u svom originalnom sastavu, a iz objavljenih intervjuja može se iščitati kako su članovi benda tijekom godina jedni drugima postali *obitelj*. *Sputnik* je album u kojem se čuje značajan zaokret u zvuku što i ne čudi budući da su glazbenici započeli suradnju s producentima Pavlom Miholjevićem i Jurom Ferinom, ujedno producentima te pokretačima grupe Svadbasa. Bend, dosada često negativno kritiziran, sada dobiva hvalospjeve sa svih strana. Slijedi, *John Travolta*, pjesma koja opisuje jedan od mnogih dobrih provoda članova benda.

GLAZBENI BROJ: Vatra – John Travolta (3`42'')

ĐINGLE 1: (0`14'')

VODITELJ: Za sve vas koji ste se naknadno uključili u program radija Megaton, slušate emisiju *Hrvatski rock u 21. stoljeću*. Predstavljamo i slušamo grupu Vatra. S vama je Matija Kučar. 2011. godine stiže i šesti studijski album pod nazivom *Ima li budnih*, koji potvrđuje stvorenu kvalitetu Vatre, tako da je na dodjeli prestižne nagrade Porin, bend ostvario 3 nominacije: *Hit godine*, *Rock album godine* i *Najbolju vokalnu suradnju* za pjesmu *Tremolo* – s Damirom Urbanom kojom su ujedno i osvojili spomenutu nagradu. 2013. godine Vatra izdaje, u emisiji već spomenuti album *VT*, po prvi puta u izmijenjenom sastavu, s novim basistom Tomislavom Franjom Šuškom. Ovim albumom, godinu dana kasnije, osvaja Porin u kategoriji *Najbolji alternativni album*, te biva nominiran za prestižnu MTV nagradu *Best Adria Act*. U nastavku poslušajmo Porinom nagrađenu pjesmu *Tremolo* u izvedbi Vatre i Damira Urbana.

GLAZBENI BROJ: Vatra feat. Damir Urban– Tremolo (3`54'')

VODITELJ: 2015. godine nastavlja raditi na sljedećem albumu kojeg su prethodno najavili singlovima *Tango* i *Saturn*, a on se zove *Zmajevi na vjetru*. Iste je godine Vatra nominirana u pet kategorija hrvatske diskografske nagrade Porin, a Ivan Dečak postaje jednim od mentora u televizijskom showu *The Voice*.

U listopadu 2015. godine, Vatra je održala koncert karijere u zagrebačkom Domu sportova na kojem su snimili i videospot za tada aktualni singl *Igle*. Godinu dana kasnije odlučili su izaći iz

okvira na koje su navikli publiku i predstavili se u drugačijem glazbenom ruhu. 29. listopada 2016. godine bend je održao akustični koncert za pamćenje u zagrebačkoj koncertnoj dvorani Lisinski.

U nastavku poslušajte najemitiraniji domaći singl 2015. godine koji je punih 26 tjedana proveo na prvom mjestu HR TOP 40, pjesmu *Tango*.

GLAZBENI BROJ: Vatra – *Tango* (3`6'')

JINGLE 1: (0`17'')

VODITELJ: Poštovani slušatelji, bila je ovo pjesma *Tango*, Porinom nagrađeni i najpoznatiji hit grupe Vatra, a vi slušate emisiju *Hrvatski rock u 21. stoljeću*. Sada ćemo čuti telefonski intervju koji smo s frontmenom te grupe, Ivanom Dečakom, snimili 30. rujna 2017. godine Ivana smo zatekli kod kuće u Virovitici

VODITELJ: Pozdrav Ivane i hvala što ste se odazvali snimanju intervjua za emisiju *Hrvatski rock u 21. stoljeću*.

Očekivani odzdrav gosta.

VODITELJ: Danas je Vatra etablirani bend, na suvremenoj rock sceni poznat po mnogobrojnim nastupima diljem Lijepe naše. No, recite nam, kako je to izgledalo na početku, je li to bila klasična priča tinejdžera zaljubljenih u gitare i rock glazbu ili je to od početka bilo nešto vrlo ozbiljno?

VODITELJ: Postoji li neki jedinstveni trenutak ili situacija, koje se sjećate kao presudne, u kojoj ste se odlučili u potpunosti posvetiti bendu?

VODITELJ: Da se vratimo u Vaše djetinjstvo, uz koju ste glazbu odrastali te koji su izvođači na Vas ostavili najveći utjecaj?

VODITELJ: Što danas volite slušati?

VODITELJ: U današnje je vrijeme glazba svima dostupna putem interneta. Utječe li to na zaradu glazbenih autora i izvođača, odnosno kako je to zarađivati za život svirajući rock u 21. stoljeću?

VODITELJ: Što radite u slobodno vrijeme za poticanje nadahnuća?

VODITELJ: Koji je bio najveći izazov kojeg ste, kao bend, morali prebroditi?

VODITELJ: Postoji li pjesma koju Vatra kao bend voli najviše izvoditi, u kojoj svi osjećate posebnu povezanost s publikom?

VODITELJ: A koju pjesmu najdraže izvodi Ivan Dečak?

VODITELJ: Kakve su uobičajene uloge kod stvaranja i produciranja pjesama danas? Tko smišlja tekstove i sklada glazbu, tko aranžira?

VODITELJ: 29. listopada 2016. nastupili ste u koncertnoj dvorani Lisinski, u Zagrebu, našem nacionalnom hramu glazbe. Recite nam kakav je bio osjećaj nastupiti u pomalo netipičnoj atmosferi za rock koncerte.

VODITELJ: Prije oko mjesec dana, 21. kolovoza 2017., nastupili ste na našem tradicionalnom festivalu –Špancirfestu, na pozornici *Kraljevske zone*. Kakvi su Vaši dojmovi s tog nastupa? I jeste li se uspjeli prošpancirati našim gradom?

VODITELJ: Je li Hrvatska premala za vaše snove? Prisjetimo li se Vašeg uspjeha na britanskom MTV-u s pjesmom *Privremeno nedostupan*, pitamo se razmišlja li Vatra o proboju na rock scenu susjednih zemalja ili možda čak i šire, te možda nekoj internacionalnoj turneji?

VODITELJ: I na kraju, želite li poručiti nešto našim slušateljima, ljubiteljima rock glazbe, kao i mladim glazbenicima koji sanjaju da će jednom krenuti stopama Vatre?

VODITELJ: (odjava intervjua) Ivane, hvala Vam još jednom što ste izdvojili vremena za nas, želimo Vam puno uspjeha s novim albumom i izazovima koji vas očekuju u budućnosti.

Lijep pozdrav.

Bio je ovo Ivan Dečak, frontmen grupe Vatra, slijedi njihov novi singl *Sekvoje*, a nakon toga *Zmajevi na vjetru*.

GLAZBENI BROJ: Vatra – *Sekvoje* (3`52'')

GLAZBENI BROJ: Vatra – *Zmajevi na vjetru* (3`8'')

VODITELJ: (odjava epizode)

Poštovane slušateljice i slušatelji, bila je ovo prva epizoda emisije *Hrvatski rock u 21. stoljeću* u kojoj smo vam predstavili grupu Vatra i čuli njezinog pjevača, gitaristu i skladatelja Ivana Dečaka.

Nadamo se da ste s nama proveli ugodne glazbene trenutke, a i doznali mnoge zanimljive informacije.

VODITELJ: (najava sljedeće epizode)

Slušajte nas i sljedećeg ponedjeljka u isto vrijeme, na frekvenciji Radija Megaton, kada ćemo vam predstaviti vječne rokere iz Županje, Opću Opasnost. S vama je bio autor i voditelj emisije Matija Kučar.

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Matija Kučar (*ime i prezime*) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom "Osmišljavanje obrasca glazbene radijske emisije i produkcija jedne njezine epizode" (*upisati naslov*) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(*upisati ime i prezime*)

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Matija Kučar (*ime i prezime*) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom "Osmišljavanje obrasca glazbene radijske emisije i produkcija jedne njezine epizode" (*upisati naslov*) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(*upisati ime i prezime*)

(vlastoručni potpis)